

(1)

Aan de geërgerden over "de Klasygaard"

Ik spreek tot u, rechtzinnigen en hartelijken.

Das de ^{Louiseren} ~~Westerblaren~~, die leven op schandaal en
grijnig grijnen bij al wat u hooren en sien om de kudde
een hoogen denkt te geuen van hun sneeuwige inzichten
en wassene redelijkheid, met beide vingers hun ooren
stoppen. dit woord, een woord voor ware redelijkheid
en redelijke waarheid, is niet een woord voor hen.

"De Klasygaard" heb ik geschreven zooals hij zich op-
drong, eenvoudig en oprecht. Met de vrucht op den grond
heb ik een man zien uitkomen, blucien en rijpworden, hoogen
en open; met de vrucht op den grond heb ik hem zien vallen
en vallen, schoon zonder schande en reegrijkt in de neerlaag:
de vrucht was de man en de man was de vrucht, en op
den bloeten klasygaard was geen plaats meer voor Dolf.
~~Wie~~ ^{Wie} ~~is~~ Hierom, ~~de~~ moord. Wie sin heeft voor hoogen
symbolism zal begrijpen dat de held hier niet meer
de bebouwende mensch is dan de bebouwde grond,
en dat mer een zwaarklinkend: fatalism! her laatste
woord over mijn werk niet-geregd is.

2/

De moordenaar zou een ruw, lui, beschromen en bedronken, broodbeestig diër zijn - of moest een heilige heu schelms tuk bedrijven? Machtig zou hij zijn, omdat een machteloze ~~de~~ daad niet kon plegen. Rijk, omdat een arme niet lui en machtig zijn kan.

Er zijn er die me dit verwijtend naar het hoofd goien, als zou ik in Dolf en Krelis twee klassen sogevoerd elkaar geschilderd ~~hebben~~, en niet een werkmán, een boer, maar den boer, den werkmán, geschilderd hebben. Rechtsuit, met maar al den schepgeest van een winkelpolitiekkrantennieuws-schrijver ~~hebben~~ om ~~de~~ ^{aan te} ~~de~~ ^{200 in} ~~de~~ ^{plakken} rimrand uit ~~te~~ ^{verrichten} ~~aan te~~ ^{te} krijgen.

Het werkvolk, zeggen ze, heb ik enkel al zijn eerlyken, brauen, openen, ingaeden kant beschouwd. Mer her oog op de wíed-en slytuenes, vind ik dat mijn voorstelling van den schamelén man niet die onvoormoordelyk lofsprekende is, welke ik anders, indien se ~~na~~ ^{aan} de werkelijkheid beantwoordde, met vele liefde en vele vreugd zou gedaan hebben: want mijne sympathie is kristelyk, en helt aan den kant van den kleinste.

Wat de boeren betreft: daar zijn Krelissen onder, maar ~~de~~ ^{de} eerlyke menschen en dussen en dompelaars ook; ~~de~~ ^{de} armste onder hen zijn doorgaans de slechteste niet.

Doch nu loopt de kom van her berd. In het tafereel ha den manslag, zier iemand de apotheose der ondegd,

31

zoveler, volgens hem, die zatte woestard die met zijn mes
in 't ronde schermt, een bekroonde, een overwinnaar is.

Dan heeft Mozes een kram om Kains slupen gevluchten;
den strapt ~~de~~ Nero wy steeds met triomfanten voet op
her hoofd van Paulus, den godsgezant.

Neen, de zegnalende is Pabel, is Paulus, is het slachtoffer,
de martelaar. ^{die zijn} Hij ~~is~~ spoot en groeit in den afstand.

En hier, mijn held: Hij valt door verraad en sterft als
een sterke in de armen van een schreiende geliefde: is die
dood zo's onzalig? en vinden de idealisten her zo's erg
dat deze twee reinen noch vrouwdag hebben, noch
frouwnacht? Voet niet eideren dat Kreb's een verlorene
is, die wotten zal in boosheid, of bueten in ellende?

En Julie, de reinijge opstootster en bewerkster van
her gebeurde kwaad, wordt se niet dubbel gestraft
door den moord van den man die se beloofde, den
onvermijdelijk diepen val van haar broer, en her meest
en her lengst door een ^{kultagdurende} ~~handmattonde~~ wraeging?

Goek mijn doel was her niet de verholen wegen
der Voorzienigheid op de sporen, de zeken der Rechtsvaardig-
heid in orde te brengen, en her goddelijk weten onder
een menschelijk raden te vermaekten. Wij, prunkelozen,
hebben eerbied voor her eerbiedwaardige en hooren
her hoonze woord van her zwijgen.

En andere grief: Bij her tooneel op 't korenwegeltje,
bl. 62-63, hebben gewildkieschen den neus opgetrokken en

4/

men mirakgeweld ~~gewoont~~ gewalyd voor: realism.

Die heeren wien een neampje in het hoofd ~~zitten~~ ^{zinken},
 snuffelen ~~zucht~~ snuffelzucken naar plaatsjes om, die ~~was~~
 aangebruand teken, en zonder een ~~steer~~ ^{moget} beeld zyn kleed
 afrukken om: diek was bloot is, te ^{moget} roepen. Realism voor
 hen is niet de realiteit, maar het vuile, het vorre, binnen en
 buiten de realiteit.

Of geseid tooneelye vuil of vorre is, laat ik teene-
 maal aan deskundigen ten oordeele over, en verhaas
 me zeer nederig te bekken ^{nen} dat ik me hooyst gelukkig
 acht het vrese ~~in~~ ^{van} vele zaken niet te merken,
 en die tevens « amende honorable » voor ~~de~~ ^{de} taalryke
 eersame menschen, welke die regeleys niet slechter opge-
 var hebben dan de outeur zelf: Elk liet trouwens
 met dijne oogen, en voor schelen staat nies op de rechte
 plaats.

Maer ik mijn armen uitsteken om de eenwachtigen
 op te vangen die omvervallen by 't zingen der kleine
 Fie? Een kind? vraagt een onschuldige... Weest ^{Fiege} gemust,
 als ~~de~~ ^{een} kind was, zou ze zelf niet verstaan ^{was} ^{ge}
~~gint~~ ^{gint} zegt... Een anderen, in de stipsavonden worden
 worden er kluchtjes « derdeurgetrokken » met groveren
 klank, en liedjes als 't mijne, noodig in de schildering
 en noodig in het verhaal als een stygend moment
 in Krel's passie, dus dubbel gemotiveerd, worden
 in zonderling-zweetheiligriekende kringetje uit bloote

in. B. V. C.

77 17

5/

scherts geluchmarkt en zonder kwalijk - worden aan-
hoord: binnenshuis kan dat geen kwaad, maar buiten
is 't: fij, ik zou me schamen!

Ja, weurlijk, ik zou me schamen!

Door zulke wierokers met ijdele vaten laat ik
me niet verwijten dat ik de godsdienstoefeningen voor-
stel als een uitwendig afgesloten iets, een Aframmelen
van Onze Vader en Weesgeheten, zonder berekenis en
zonder gevaal.

Of heeft die noodkreet uit het Maria-lied hen
niet getroffen:

Geleid ons arme lieden,
Schier blind van zweet en bloed.

In die trage, donkere bedevaart, grijpe ze niet aan het
hart van al die geloof, meer met de daad, dan met
den mond?

Daar er met dien stroom goed volk, veel dusse
dubbeltzinnigen, ellendigen, en schijnheiligen meerollen,

G/

is mijn schuld niet; en ik zal er geen doekje voor ofsmen:
de ware godsdienst is heef voor mij dat te meer waarde
dat hij mij een openhartigheid heef ingekweekt, die me
niet welvaar te liegen, zelfs om heternwil.

Er wordt op mijn Vlasgaard getrappeld. Goed!
hoe meer arbeid, hoe meer vruchten! En kwam er
slechts zo veel limmen van, als noodig is om er een
boetkennede uit te smijten voor zekere zedenprekers,
her ware misschien wel stichtend voor de rechtzinnigen
en hardelijken, die ik voortaan niet meer reken bij
de geërgerden over de Vlasgaard.

Kené De Clercq

